

Accountantsprotocol

behorend bij de "Subsidieregeling financiële educatie voor mbo instellingen"

Dit accountantsprotocol is op maat gemaakt voor de Subsidieregeling financiële educaties mbo instellingen, waarbij rekening is gehouden met de Schrijfwijzer accountantsprotocollen 2017 van de NBA, de Handleiding Subsidiecontroles van de SAC en de artikelen uit de kaderregeling OCW, SZW en VWS-subsidies (hierna: Kaderregeling) van toepassing op financiële educatieprojecten. Het betreft het volgende artikel, genoemd in de Kaderregeling:

- artikel 7.8 Subsidies vanaf € 125.000, anders dan voor meetbare prestatie-eenheden

Status: versie 2.0 d.d. 1 juli 2024

Accountantsprotocol controleverklaring

Het accountantsprotocol heeft betrekking op de subsidieregeling financiële educatie voor mbo-instellingen. ([Staatscourant d.d. 18-3-2024 nr. 7991](#)). De subsidieregeling financiële educatie mbo instellingen is uitgebreid naar instellingen voor het voortgezet onderwijs.

Deze subsidieregeling bevat alle algemene subsidieregels die in acht genomen worden bij subsidieverlening op grond van de Subsidieregeling financiële educatie voor mbo-instellingen.

Dit accountantsprotocol, en andere belangrijke informatie, is te vinden op de website van Uitvoering van Beleid (UVB) www.uitvoeringvanbeleidszw.nl/subsidies alsmede op de website van de NBA, [Protocollen ministerie van SZW \(nba.nl\)](http://nba.nl).

1.1 Doelstelling

Dit protocol heeft als doel het geven van aanwijzingen over de reikwijdte en de diepgang van de controle aan de accountant, belast met de controle van de door de subsidieontvanger bij het ministerie van Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid in te dienen financieel verslag.

Bij aanvraag om subsidievaststelling van subsidies van € 125.000 of meer dient een verslag van de uitgevoerde activiteiten met een overzicht van de gemaakte subsidiabele kosten per activiteit te worden opgenomen. Dit financieel verslag is voorzien van een controleverklaring van een accountant

Dit financieel verslag is opgenomen in de aanvraag om subsidievaststelling. De financiële afwikkeling door UVB vindt plaats op basis van het in de aanvraag tot subsidievaststelling opgenomen financieel verslag als bedoeld in de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en subsidieregeling financiële educatie mbo instellingen (hierna subsidieregeling).

1.2 Object van controle

Het object van de controle is het financieel verslag, zoals bedoeld in artikel 1.1 van de kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en artikel 14 lid 3 onderdeel a. van de subsidieregeling.

Uitgangspunt voor het accountantsonderzoek gericht op de subsidievaststelling in een aparte subsidiedeclaratie is Standaard 805 'Bijzondere overwegingen - Controles van een enkel financieel overzicht en controles van specifieke elementen, rekeningen of posten van een financieel overzicht' met een stelsel voor bijzondere doeleinden.

Een format voor het financieel verslag wordt elektronisch beschikbaar gesteld op de www.uitvoeringvanbeleidszw.nl.

1.3 Wet- en regelgeving

Voor de controle van het financieel verslag zijn de voorwaarden en verplichtingen in de individuele beschikking tot subsidieverlening, inclusief de eventuele wijzigingen daarin, met de daarin opgenomen verwijzingen naar wet- en regelgeving als toetsingskader voor de accountant, voor zover die een effect op het financieel verslag hebben, van toepassing.

Voor meer context kan de accountant de voorwaarden en verplichtingen in de Kaderregeling OCW, SZW en VWS met name hoofdstuk 1,5 en 7 raadplegen.

NB: Vanaf 15 april 2024 kunnen vo-instellingen op Caribisch Nederland ook een aanvraag indienen.

1.4 Controleaanpak

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), zoals die door de NBA zijn vastgesteld en aan de aanwijzingen zoals opgenomen in dit accountantsprotocol.

Aan het eind van de projectperiode dient de subsidieontvanger een aanvraag tot subsidievaststelling in onder gebruikmaking van een daartoe door de minister elektronisch beschikbaar gesteld formulier, waarin naast het financieel verslag (einddeclaratie) een activiteitenverslag en een overzicht van de kosten per activiteit zijn opgenomen. Indien de verleende subsidie € 125.000 of meer bedraagt gaat de aanvraag tot subsidievaststelling vergezeld van een controleverklaring.

Bij de uitvoering van de controle stelt de accountant vast dat:

- a) de informatie in het financieel verslag in alle van materieel belang zijnde aspecten is opgesteld in overeenstemming met de relevante bepalingen van de subsidieregeling en het accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling, en het activiteitenverslag inclusief het overzicht van de kosten per activiteit, is opgesteld met inachtneming van Standaard 720;
- b) in het financieel verslag:
  - o uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die betrekking hebben op één van de vier subsidiabele activiteiten vermeld in artikel 7 van de subsidieregeling. Zie ook tabel 1;
  - o uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die in aanmerking komen voor subsidie zoals vermeld in artikel 8 van de subsidieregeling. Zie ook tabel 1;
  - o uitsluitend opleidingskosten als subsidiabel zijn opgenomen voor opleidingen die zijn aangeboden op www.geldlessen.nl (artikel 7 lid 4 van de subsidieregeling);
  - o geen kosten als subsidiabel zijn opgenomen die niet voor subsidie in aanmerking komen op grond de (wijzigings)beschikking(en) tot subsidieverlening en artikel 9 van de subsidieregeling;
  - o uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen die zijn gemaakt binnen de subsidiabele periode en voor rekening komen en blijven van de subsidieontvanger;
  - o uitsluitend kosten als subsidiabel zijn opgenomen voor de activiteiten zoals die zijn opgenomen in de goedgekeurde aanvraag/activiteitenplan;
  - o de verantwoorde uren zijn te relateren aan de prestatie, aansluiten op de urenregistratie, en er voldoende waarborgen zijn dat geen uren van andere projecten of reguliere schoolactiviteiten onder het gesubsidieerde project zijn geschoven.

Attentiepunt bij vo-instellingen:

Per subsidieaanvrager kunnen voor vo-instellingen meerdere aanvragen in behandeling worden genomen indien deze een verschillende instellingscode uit de Registratie Instellingen en Opleidingen betreffen (artikel 11 lid 3). De accountant moet dan vaststellen dat subsidiabele kosten worden toegerekend aan de juiste instellingscode.

- c) de kosten aantoonbaar zijn gemaakt en in overeenstemming en vergelijkbaar met de informatie verstrekt ten behoeve van de beschikking tot subsidieverlening, zoals het activiteitenplan met bijbehorende begroting. Daarbij geldt dat vastgesteld moet worden dat de prestatie aantoonbaar is geleverd maar dat niet beoordeeld wordt of het gewenste resultaat is bereikt.

Tabel 1: Overzicht van de subsidiabele activiteiten en de bijbehorende subsidiabele kosten (artikel 7 en 8 van de subsidieregeling)

Subsidiabele activiteiten	Subsidiabele kosten	Toelichting
a. Het volgen van een door de Minister goedgekeurde opleiding door docenten van mbo-instellingen of vo-instellingen die tot doel heeft het integreren van financiële educatie in bestaande vakken en het onderwijzen van studenten in financiële competenties;	<ul style="list-style-type: none"> - Externe kosten voor een opleiding die worden aangeboden op www.geldlessen.nl; - niet verrekenbare BTW; - verletkosten van de docenten tegen een vast tarief van € 75,- per uur. 	Door de Minister goedgekeurde opleidingen worden opgenomen op www.geldlessen.nl .
b. Het aannemen of vrijstellen van medewerkers binnen mbo-instellingen of vo-instellingen, die zorg dragen voor structurele inbedding van financiële educatie in het onderwijs op de desbetreffende mbo-instelling of vo-instelling;	Bestede uren aan de activiteit: <ul style="list-style-type: none"> - uitgevoerd door een medewerker in dienst bij een mbo-instelling tegen een vast tarief van € 75,- per uur; - uitgevoerd door een ingehuurd externe medewerker tegen een maximaal tarief van € 110,- exclusief btw per uur; - niet verrekenbare BTW. 	Een ingehuurd medewerker in dienst van een andere mbo-instelling moet dus ook tegen € 75 per uur worden gedeclareerd
Alleen voor mbo-instellingen. c. Het aanbieden van persoonlijke financiële begeleiding op de mbo-instellingen aan studenten met geldzorgen.	Bestede uren aan de activiteit: <ul style="list-style-type: none"> - uitgevoerd door een medewerker in dienst bij een mbo-instelling tegen een vast tarief van € 75,- per uur; - uitgevoerd door een ingehuurd externe medewerker tegen een maximaal tarief van € 110,- exclusief btw per uur; - niet verrekenbare BTW; - de kosten voor activiteit c bedragen maximaal 25% van de totale subsidiabele kosten exclusief accountantskosten. 	

Subsidiabele activiteiten	Subsidiabele kosten	Toelichting
Alleen voor vo-instellingen d. Het aanbieden van individuele persoonlijke financiële begeleiding op vo-instellingen aan leerlingen en het betrekken van ouders of verzorgers bij de financiële opvoeding van hun kinderen.	Bestede uren aan de activiteit: - uitgevoerd door een medewerker in dienst bij een vo-instelling tegen een vast tarief van € 75,- per uur; - uitgevoerd door een ingehuurde externe medewerker tegen een maximaal tarief van € 110,- exclusief btw per uur; - niet verrekenbare BTW. - de kosten voor activiteit c bedragen maximaal 25% van de totale subsidiabele kosten exclusief accountantskosten.	
De accountantskosten zijn niet specifiek toe te rekenen aan één of meerder subsidiabele activiteiten.	- kosten voor een controleverklaring ter hoogte van € 3.000,- inclusief BTW.	De controleverklaring is alleen verplicht bij een verzoek tot subsidievaststelling vanaf € 125.000 exclusief de accountantskosten

1.5 Betrouwbaarheid en materialiteit

Betrouwbaarheid betreft de mate van zekerheid. Materialiteit of tolerantie betreft de vereiste nauwkeurigheid die de accountant hierbij moet hanteren.

Bij de oordeelsvorming over de naleving van de subsidievoorwaarden geeft de accountant een redelijke mate van zekerheid. Indien dit begrip voor het gebruik van statistische technieken gekwantificeerd moet worden, wordt een betrouwbaarheid van 95% gehanteerd.

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de som van de afwijking en onzekerheid niet groter is dan twee procent van het totaalbedrag aan subsidiabele kosten dat in het financieel verslag wordt verantwoord. De hierna vermelde materialiteitsgrenzen zijn in dit kader van toepassing voor de bepaling van de strekking van de af te geven controleverklaring.

Materialiteitstabel	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Fouten (afwijkingen) in verantwoording en onzekerheden in de controle	≤2%	>2% - ≤4%	>4%

Voor de invulling van de materialiteit gelden de volgende uitgangspunten:

- a) Ongecorrigeerde afwijkingen en de onzekerheden dienen bij de oordeelsvorming door de accountant samengevoegd te worden;
- b) Het totale bedrag is materieel als het groter is dan 2 procent en van diepgaande invloed als het groter is dan 4 procent. Concreet betekent dit:
  - o materialiteit tot en met 2 procent: goedkeurende verklaring.
  - o materialiteit boven 2 procent en kleiner of gelijk aan 4 procent: verklaring met beperking wegens afwijkingen of onzekerheden.
  - o materialiteit boven 4 procent: verklaring van oordeelonthouding of afkeurende verklaring.

Van fouten is sprake indien naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat het financieel verslag onjuistheden bevat omdat deze niet voldoen aan de normen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie paragraaf 1.3). Fouten worden in absolute zin opgevat. Salderen van fouten is daarom niet toegestaan.

Van een onzekerheid is sprake als er onvoldoende (controle-)informatie beschikbaar is om de in het financieel verslag opgenomen kosten en opbrengsten als goed of fout aan te merken, dus als onzekerheid bestaat over het wel of niet voldoen aan de normen van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie paragraaf 1.3).

Indien de accountant zowel fouten in het financieel verslag als onzekerheden in het onderzoek aantreft, dan weegt hij deze bij zijn oordeelsvorming altijd in onderlinge samenhang. De accountant rapporteert de uit zijn onderzoek geconstateerde afwijkingen (fouten) en onzekerheden aan de aanvrager, omdat de aanvrager deze dient te corrigeren.

Alle fouten ten aanzien van het financieel verslag moeten door of namens het bestuur van de aanvrager worden gecorrigeerd en onzekerheden ten aanzien van de verantwoordingsinformatie in het financieel verslag moeten nader worden onderzocht. Niet gecorrigeerde fouten betreft de accountant in zijn oordeel.

UVB benadrukt dat de nauwkeurigheidstolerantie, die de accountant hanteert voor het onderzoek van het financieel verslag, alleen bedoeld is voor de opzet, uitvoering en evaluatie van de werkzaamheden van de accountant. Het is de aanvrager niet toegestaan om de nauwkeurigheidstolerantie te gebruiken als acceptabele foutmarge voor het opstellen van het financieel verslag.

1.6 Verslaglegging

De accountant legt de uitkomsten van de controle vast in een controleverklaring. Hiervoor wordt de meest actuele NBA-voorbeeldtekst in de Handleiding Regelgeving Accountancy (HRA), deel 3, sectie II, hoofdstuk 10.3: 'Controleverklaring bij een subsidiedeclaratie in de (semi)publieke sector' als basis gehanteerd. Zie voor de voorbeeldverklaring bijlage 1 van dit accountantsprotocol.

In de bijlagen van dit protocol is het model voor de controleverklaring opgenomen, aangepast aan de meest recente NBA-voorbeeldteksten ten tijde van het opstellen van het protocol. Deze voorbeeldteksten zijn gebaseerd op de geldende Standaarden. Om de samenhang en herkenbaarheid van het accountantsproduct te bevorderen raadt de NBA het gebruik van de meest recente NBA-voorbeeldteksten aan. Wel blijft de accountant zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de juiste tekst. De accountant zal deze nog moeten afstemmen op de specifieke situatie.

Indien de strekking van de verklaring van de accountant niet-goedkeurend is, dan past hij zijn verklaring aan conform de betreffende voorbeeldverklaring op de website van de NBA.

1.7 Reviewbeleid

De minister van Sociale Zekerheid en Werkgelegenheid heeft als subsidieverstrekker te allen tijde de mogelijkheid een review uit te voeren of te laten uitvoeren bij de accountant belast met het onderzoek naar de informatie opgenomen in de aanvraag tot vaststelling teneinde na te gaan of het onderzoek met inachtneming van de relevante regelgeving van de NBA en dit accountantsprotocol is uitgevoerd. Deze reviews komen niet in de plaats van andere controles dan wel reviews uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer.

De accountant belast met het onderzoek en verantwoordelijk voor het verstrekken van het accountantsproduct bij de aanvraag tot vaststelling stemt er mee in dat de onderzoeksdossiers ten behoeve van bovengenoemde reviews integraal aan de reviewers ter inzage worden gegeven. Voorts zal de accountant, schriftelijk dan wel mondeling, alle gevraagde gegevens verstrekken die in het kader van voornoemde reviews worden opgevraagd. In dit kader wordt verwezen naar de bepalingen in [hoofdstuk 6, paragraaf 1, van de Comptabiliteitswet 2016](#).

Bijlage 1

Model Controleverklaring bij de Subsidieregeling financiële educatie voor mbo-instellingen bij het verzoek tot vaststelling

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan: Opdrachtgever

Ons oordeel

Wij hebben het bijgevoegde en door ons gewaarmerkte financieel verslag dat onderdeel vormt van het verzoek tot vaststelling van de subsidie ingevolge de subsidieregeling financiële educatie voor mbo-instellingen onderwijsinstellingen, hierna subsidieregeling, van (naam entiteit(en)) te (statutaire vestigingsplaats) over (subsidiejaar of projectperiode) gecontroleerd.

Naar ons oordeel is het financieel verslag van (naam entiteit(en)) over (subsidiejaar of projectperiode) inzake project (projectnummer of projectnaam) in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de relevante bepalingen van de subsidieregeling en het accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag'.

Wij zijn onafhankelijk van .. (naam entiteit(en)) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Andere informatie

Een aanvraag tot subsidievaststelling omvat andere informatie, die bestaat uit een activiteitenverslag en een overzicht van de kosten per activiteit.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat deze andere informatie met het financieel verslag verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij het onderdeel financieel overzicht.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beperking in gebruik en verspreidingskring

Het financieel verslag is opgesteld voor het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid met als doel (naam entiteit(en)) in staat te stellen te voldoen aan de voorwaarden en verplichtingen van de subsidieregeling. Hierdoor is het financieel verslag mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor ... (naam entiteit(en)) en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen.

Verantwoordelijkheden van het bestuur

Het bestuur van ... (naam entiteit) is verantwoordelijk voor het opstellen van het financieel verslag in overeenstemming met de voorwaarden en verplichtingen van de subsidieregeling en in de verleningsbeschikking¹. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opstellen van het financieel verslag mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Wij passen de 'Nadere voorschriften kwaliteitssystemen' (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsbeheersing inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, professionele standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van dit financieel verslag nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het accountantsprotocol behorend bij de subsidieregeling, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat het financieel verslag afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten.

---

¹ Voor zover er in de verleningsbeschikking aanvullende subsidieverplichtingen en -voorwaarden zijn gesteld

Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor het opstellen van het financieel verslag en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in het financieel verslag staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het financieel verslag en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of het financieel verslag de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Plaats en datum

... (naam accountantspraktijk)

... (naam accountant)

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: